

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING QARORI

20 25 yil « 28 » mart

№ 192

Toshkent sh.

Давлат архитектура назоратини амалга оширишнинг янги механизмини жорий қилиш чора-тадбирлари тўғрисида

Аҳоли пунктларини реконструкция қилиш ва ободонлаштиришда, ижтимоий инфратузилма объектларини жойлаштиришда шаҳарсозлик тўғрисидаги қонунчилик ҳужжатларига қатъий риоя этилишини таъминлаш ҳамда ўзбошимчалик билан қурилган иморатни аниқлаш ҳамда бартараф этиш чораларини кучайтириш, шунингдек, коммуникация тармоқлари ҳимоя ҳудудларидаги ноқонуний қурилмаларни бузиш билан боғлиқ суд қарорлари ижросини таъминлаш ва ушбу ҳудудларда келиб чиқиши мумкин бўлган фавқулодда ҳолатларни олдини олишга қаратилган зарур чора-тадбирларни амалга ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади**:

1. Қуйидагиларни назарда тутувчи Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотларни аниқлаш ҳамда бартараф этишда давлат архитектура назоратини амалга ошириш тартиби тўғрисидаги низом **1-иловага** мувофиқ тасдиқлансин ҳамда унинг кучга кириш санаси 2025 йил 27 июнь этиб белгилансин:

давлат архитектура назоратини ташкил этиш ва амалга ошириш тартиби;

давлат архитектура назорати тадбирлари иштирокчилари, уларнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари;

ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотларни аниқлаш ҳамда бартараф этиш ва судларга даъво аризаларини киритиш тартиби.

2. Шаҳарсозлик соҳасидаги қонун бузилиши ҳолатларининг олдини олиш ва ноқонуний қурилмаларни аниқлаш ҳамда бартараф қилишни ташкил этиш бўйича **Республика комиссияси** (кейинги ўринларда – Республика комиссияси) ташкил этилсин ҳамда унинг таркиби **2-иловага** мувофиқ тасдиқлансин.

Қуйидагилар Республика комиссиясининг **асосий вазифалари** этиб белгилансин:

ўзбошимчалик билан қурилган иморатларни аниқлаш ҳамда бартараф этиш бўйича ваколатли органларнинг фаолиятини мувофиқлаштириб бориш;

ўзбошимчалик билан қурилган иморатларни бартараф этиш билан боғлиқ суд ҳужжатларининг амалда ижро этилганлигини таҳлил қилиш;

шаҳарсозлик соҳасидаги қонун бузилиши ҳолатларининг олдини олиш бўйича қонунчиликни такомиллаштириш юзасидан тегишли таклифлар ишлаб чиқиш;

суд қарорларига мувофиқ бузилиши белгиланган магистрал газ ўтказиш қувурлари, юқори кучланишли электр тармоғи, сув ва иссиқлик таъминоти тизимларининг (кейинги ўринларда – коммуникация тармоқлари) ҳимоя ҳудудларидаги ноқонуний қурилмаларни бартараф қилинишини ташкил этиш;

ҳар бир ноқонуний қурилманинг техник ҳолати, хавфсизлик талабларига мувофиқлигини ва ушбу ҳудуддаги аҳолининг ижтимоий ҳолатини ўрганиш ишларини ташкил этиш;

ноқонуний қурилмаларни бузиш билан боғлиқ харажатлар ва компенсациялар ажратиш бўйича таклифлар тайёрлаш.

3. Республика комиссияси **икки ой** муддатда коммуникация тармоқлари ҳимоя ҳудудларида жойлашган узоқ муддат давомида объектив сабабларга кўра бузилмасдан турган ҳар бир ноқонуний қурилмаларнинг ҳолатини ишчи гуруҳ тузган ҳолда ўрганиб чиқиб, уларни бартараф этиш юзасидан қисқа муддатли дастурни тасдиқласин.

4. Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги:

бир ой муддатда Адлия вазирлиги билан “Notarius”, Ички ишлар вазирлиги билан “E-ma'muriy ish”, Олий суд билан “Adolat”, Кадастр агентлиги билан “UzKad” ахборот тизимларини “Shaffof Qurilish” миллий ахборот тизими билан интеграция қилинишини;

уч ой муддатда шаҳарсозлик тўғрисидаги қонунчиликни бузиш билан боғлиқ ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги хабарларни юбориш, қабул қилиш, кўриб чиқиш ҳамда тақдим этган шахсларни рағбатлантириш тартиби ҳақидаги низом лойиҳасини ишлаб чиқиб, Вазирлар Маҳкамасига киритилишини таъминласин.

5. Рақамли технологиялар вазирлиги ҳузуридаги Космик тадқиқотлар ва технологиялар агентлиги давлат космик мониторинги доирасида ер участкаларининг олинган аэрокосмик суратларини Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлигига ҳар йили бир маротаба бепул тақдим этиб борсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг **3-иловага** мувофиқ айрим қарорлари ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

7. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А.Ж. Раматов зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири**

А. Арипов

Вазирлар Маҳкамасининг
2025 йил “28” мартдаги 192 -сон қарорига
1-илова

**Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотларни аниқлаш
ҳамда бартараф этишда давлат архитектура назоратини
амалга ошириш тартиби тўғрисида
НИЗОМ**

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Низом давлат архитектура назоратини амалга ошириш, ташкил этиш, ўтказиш, давлат архитектура назорати тадбирлари иштирокчиларининг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари, ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотларни аниқлаш ҳамда бартараф этиш тартибини белгилайди.

2. Ушбу Низом ўзбошимчалик билан эгаллаб олинган ер участкаларига ҳамда уларда қурилган бинолар ва иншоотларга бўлган ҳуқуқларни эътироф этиш билан боғлиқ жараёнга татбиқ этилмайди.

3. Ушбу Низомда қуйидаги тушунчалардан фойдаланилади:

бино – функционал мақсадига қараб одамлар яшаши ёки бўлишига ва ҳар хил турдаги ишлаб чиқариш жараёнларини бажаришга мўлжалланган, таянч, тўсма ёки ҳар иккала мақсадга хизмат қилувчи конструкциялардан иборат қурилиш тизими;

ваколатли орган – Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги ҳамда унинг ҳудудий бўлинмалари;

видеотехника воситалари – видеокузатув ва тасвирга олиш техника воситалари ҳамда мобил қурилмалар;

давлат архитектура назорати – аҳоли пунктларининг шаҳарсозлик ҳужжатларига, шаҳарсозлик нормалари, қоидалари ва стандартларига риоя этилиши устидан назорат қилиш, шу жумладан, ўзбошимчалик билан қурилган (қурилатган) бино ва иншоотни (капитал бино ва иншоот, вақтинча ва енгил турдаги қурилмалар) аниқлаш ва бартараф этишга қаратилган ваколатли орган томонидан амалга ошириладиган ҳаракатлар мажмуи;

енгил турдаги қурилмалар – енгил конструкциялардан иборат, ҳар томонлама ёпиқ ёки бир қисми очик, 0,5 метрдан чуқур бўлмаган ҳолатда тошдан ёки ғиштдан терилган пойдеворларга эга, тўлиқ ечиб олиш (доналаб ўпириб олиш) ва кўчириш имконияти мавжуд объектлар;

иншоот – ҳар хил турдаги ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш, моддий қимматликларни жойлаштириш ва сақлаш, одамларнинг вақтинча бўлиши (ҳаракатланиши), шунингдек, ускуналар ёки коммуникацияларни жойлаштириш (ўтказиш, улаш) учун мўлжалланган, таянч, тўсма ёки ҳар иккала мақсадга хизмат қилувчи конструкциялардан иборат ҳажмий, ясси ёки чизик тарзидаги қурилиш тизими;

капитал бино ва иншоот – объект барпо этилиши учун ер участкасига мулк, ижара ёки доимий фойдаланиш ҳуқуқи мавжуд бўлган, зарур рухсат берувчи ҳужжатлари олинган ҳамда муқим муҳандислик коммуникациялари ўтказилган (зарур бўлганда), шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига риоя этган ҳолда махсус мослаштирилган (чуқурлаштирилган ва бошқа ҳолатдаги) пойдеворларга ўрнатилган қурилиш тизими;

ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоот – қонунчилик ҳужжатларига мувофиқ ажратилган ер участкасида архитектура ва қурилиш соҳасидаги тегишли рухсат берувчи ҳужжатларсиз, шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларини бузган ҳолда, шу билан биргаликда, объект қурилиши назарда тутилмаган ер участкасида қурилатган ёки қуриб бўлинган капитал ҳамда енгил конструкцияли бино ва иншоотлар, шу жумладан, ерости иншоотлари.

4. Юридик ва жисмоний шахслар, республика ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари томонидан шаҳарсозлик тўғрисидаги қонунчилик талабларига риоя этилишини таъминлаш давлат архитектура назоратининг асосий вазифаси ҳисобланади.

5. Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотни бартараф этиш бўйича судларга даъво аризалари ваколатли орган томонидан киритилади.

6. Туман (шаҳар) ҳокимликлари ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотларни бартараф этиш ишларини ваколатли орган билан биргаликда ташкил қилади.

2-боб. Давлат архитектура назоратини ташкил этиш ва ўтказиш тартиби

7. Ваколатли орган томонидан давлат архитектура назорати қуйидаги асосларга кўра ўтказилади:

мониторинг жараёнида шаҳарсозлик тўғрисидаги қонунчиликнинг бузилиши аниқланганда;

жисмоний ёки юридик шахслар томонидан шаҳарсозлик тўғрисидаги қонунчилик бузилиши ҳолатлари тўғрисидаги мурожаат келиб тушганда;

жисмоний ёки юридик шахсларга шаҳарсозлик фаолияти учун ажратилган ер майдонларида ўзбошимчалик билан қурилиш ишлари амалга оширилганлиги (ошираётганлиги) аниқланганда;

икки қаватдан юқори (цоколни ҳисобга олмаган ҳолда), баландлиги ер юзасидан 12 метрдан баланд ва (ёки) умумий майдони 500 квадрат метрдан ортиқ бўлган якка тартибдаги уй-жойларни, шунингдек, 300 метр кубдан кўп ҳажмдаги нотурар бино ва иншоотлар лойиҳа ҳужжатларининг экспертизадан ҳамда Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида назорат қилиш ҳудудий инспекцияларида (кейинги ўринларда – ҳудудий инспекциялар) рўйхатдан ўтказилмаганлиги аниқланганда;

икки қаватгача (цоколни ҳисобга олмаган ҳолда), баландлиги ер юзасидан 12 метрдан паст ва (ёки) умумий майдони 500 квадрат метргача бўлган якка тартибдаги уй-жойларни, шунингдек, 300 метр кубдан кам ҳажмдаги нотурар бино ва иншоотлар қуриш лойиҳаси туман (шаҳар) қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги бўлимлари билан келишилмаганда;

бино ва иншоотларнинг жойлаштирилиши ва қурилиши аҳоли пунктларининг тасдиқланган бош режаларига ҳамда бошқа шаҳарсозлик ҳужжатларга ёки мастер-режаларга мувофиқ бўлмаганда;

оммавий ахборот воситалари ёки бошқа ташқи манбаларда (ижтимоий тармоқлар ва веб-сайтларда) шаҳарсозликка оид ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги маълумотлар эълон қилинганда;

суд, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар, шунингдек, бошқа давлат органлари ва ташкилотлардан шаҳарсозликка оид ҳуқуқбузарликлар тўғрисида далолат берувчи ахборот келиб тушганда.

Ваколатли орган шаҳарсозликка оид ҳуқуқбузарликларни аниқлаш, ҳужжатлар тўпламини шакллантириш, уларни ўз вақтида ва объектив кўриб чиқиш бўйича ҳужжатлар (маълумотлар) электрон ҳужжатлар алмашинуви “Shaffof Qurilish” миллий ахборот тизими (кейинги ўринларда – “Shaffof Qurilish” МАТ) орқали амалга оширилади.

8. Жисмоний ва юридик шахслар ўзбошимчалик билан қурилган (қурилаётган) бино ва иншоотларни видеотехника воситалари орқали қайд этиб фото – видео материалларни ваколатли органга кўриб чиқиш учун “Огоҳ фуқаро” платформаси орқали юборишлари мумкин.

Бунда келиб тушган мурожаатлар тегишлилигига кўра ваколатли органга “Огоҳ фуқаро” платформаси орқали автоматик тарзда юборилади.

9. Худудий инспекциялар ўзбошимчалик билан қурилган (қурилаётган) бино ва иншоотлар тўғрисида “Shaffof Qurilish” МАТ орқали ваколатли органга хабарнома юбориши мумкин.

Бунда келиб тушган хабарнома тегишлилигига кўра ваколатли органга “Shaffof Qurilish” МАТ орқали автоматик тарзда юборилади.

10. Ваколатли орган давлат архитектура назорати тадбирларида ўз ваколатлари доирасидан четга чиқмаслиги ҳамда назорат предметида алоқадор бўлмаган ҳужжатларни (ахборотни) талаб қилмаслиги лозим.

11. Ваколатли орган томонидан ҳар бир ўтказиладиган давлат архитектура назорати тадбирлари “Yagona davlat nazorati” ахборот тизимида рўйхатга олиш орқали Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакилни хабардор этган ҳолда амалга оширилади.

Бунда давлат архитектура назорати ташаббуси “Xavfni tahlil qilish” электрон тизими натижалари асосида билдирилади.

3-боб. Давлат архитектура назорати тадбирлари иштирокчилари, уларнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари

12. Давлат архитектура назоратини амалга оширувчи ваколатли орган, давлат архитектура назорат тадбири ўтказилаётган юридик шахснинг мансабдор шахси ёки унинг вакили ёхуд жисмоний шахс назорат тадбирининг иштирокчилари ҳисобланади.

13. Давлат архитектура назоратини амалга оширишда ваколатли орган ўз ваколатлари доирасида қуйидаги ҳуқуқларга эга:

юридик ва жисмоний шахслардан кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларини тасдиқлайдиган ҳужжатларни талаб қилиш;

давлат архитектура назоратини амалга ошириш учун зарур бўлган маълумотларни республика ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари, хўжалик бирлашмалари ҳамда юридик ва жисмоний шахслардан белгиланган тартибда сўраб олиш;

зарур ҳолларда давлат архитектура назорати тадбирларида юзага келган масалаларни тушунтириш учун махсус билимларга эга бўлган республика ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари ҳамда бошқа ташкилотларнинг мутахассисларини белгиланган тартибда жалб қилиш;

давлат архитектура назорати тадбирлари жараёнларини фото ва видеотасвирга тушириш, шунингдек, учувчисиз учиш аппаратлари (дронлар)дан белгиланган тартибда фойдаланиш (учувчисиз учиш аппаратлари (дронлар)дан фойдаланиш қонунчилиқ ҳужжатларида тақиқланган ҳоллар бундан мустасно);

давлат архитектура назорати масалаларида юридик ва жисмоний шахслардан зарур ахборотлар, маълумотлар ва тушунтиришлар олиш;

давлат архитектура назорати тадбирларини ўтказишда давлат органлари ва бошқа ташкилотлар мансабдор шахсларини ва жисмоний шахсларни давлат архитектура назорати билан боғлиқ масалаларда тушунтиришлар бериши учун чақириш;

давлат архитектура назоратини амалга оширишга тўсқинлик қиладиган ҳаракатларнинг олдини олишда ёки уларни тўхтатишда, шунингдек, шаҳарсозлик тўғрисидаги қонунчиликни бузганликда айбдор шахсларни аниқлашда ички ишлар органларига мурожаат қилиш;

давлат органлари ва бошқа ташкилотлар мансабдор шахсларига, шунингдек, жисмоний шахсларга давлат архитектура назорати соҳасида аниқланган қонун бузилиш ҳолатларини бартараф этиш ҳақида кўрсатмалар бериш.

Давлат архитектура назоратини амалга оширишда ваколатли орган қонунчилик ҳужжатларига мувофиқ бошқа ҳуқуқларга ҳам эга бўлиши мумкин.

14. Давлат архитектура назоратини амалга оширишда ваколатли орган қуйидагиларга мажбур:

давлат архитектура назорати амалга оширилаётган юридик шахснинг мансабдор шахси ёки унинг вакилига ёхуд жисмоний шахсга ўз хизмат гувоҳномасини кўрсатиш;

юридик шахснинг мансабдор шахси ёки унинг вакилини ёхуд жисмоний шахсни давлат архитектура назорати мақсади ва уни амалга ошириш асослари билан таништириш;

юридик ва жисмоний шахснинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини тушунтириш;
қонунчилик ҳужжатларига мувофиқ бошқа мажбуриятлар ҳам бўлиши мумкин.

15. Давлат архитектура назорати тадбири ўтказилаётган юридик шахснинг мансабдор шахси (вакили) ёки жисмоний шахс қуйидаги ҳуқуқларга эга:

ваколатли органнинг назорат масалаларига алоқаси бўлмаган талабларини бажармаслик;

ваколатли органга архитектура тўғрисидаги қонунчилик ижросига тааллуқли масалалар бўйича тушунтиришлар бериш;

ваколатли органнинг рухсати билан экспертиза ўтказишда иштирок этиш ва экспертга тушунтиришлар бериш ҳамда экспертнинг хулосаси билан танишиш;

давлат архитектура назорати материаллари билан танишиш ва назорат далолатномасини олиш;

ваколатли органнинг ноқонуний хатти-ҳаракатлари юзасидан шикоят қилиш.

Давлат архитектура назорати амалга оширилаётган юридик шахснинг мансабдор шахси ёки жисмоний шахс қонунчилик ҳужжатларига мувофиқ бошқа ҳуқуқларга ҳам эга бўлиши мумкин.

16. Давлат архитектура назорати тадбири ўтказилаётган юридик шахснинг мансабдор шахси (вакили) ёки жисмоний шахснинг мажбуриятлари:

ваколатли органнинг давлат архитектура назорати билан боғлиқ қонуний талабларини бажариш, уларнинг мансабдор шахсларининг қонуний фаолиятига тўсқинлик қилмаслик;

ваколатли органга назорат билан боғлиқ ўрганиш ҳамда таҳлил қилиш имкониятини яратиш;

назорат тадбирини ўтказувчининг талабига кўра шаҳарсозликка оид ҳужжатларни тақдим этиш;

юридик шахснинг мансабдор шахси ёки жисмоний шахс ўз зиммасига қонунчилик ҳужжатларига мувофиқ бошқа мажбуриятларни ҳам олиши мумкин.

4-боб. Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотларни аниқлаш ҳамда бартараф этиш ва судларга даъво аризаларини киритиш тартиби

17. Қуйидагилар:

Ваколатли орган томонидан ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотларни аниқлаш ҳамда бартараф этиш ушбу Низомга 1-иловага мувофиқ;

ўзбошимчалик билан қурилган (қурилаётган) бино ва иншоотлар тўғрисидаги хабарнома ушбу Низомга 2-иловага мувофиқ схема асосида берилади.

18. Ваколатли орган ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотларни мустақил равишда ёки бошқа органлар билан биргаликда аниқлаб боради.

19. Ваколатли орган “Огоҳ фуқаро” платформаси ҳамда “Shaffof Qurilish” МАТ орқали келиб тушган хабарномалар асосида бир иш куни ичида ушбу Низомда белгиланган тартибда назорат ишларини амалга ошириб, ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотлар мавжуд ёки мавжуд эмаслигини аниқлайди.

20. Ваколатли орган Космик тадқиқотлар ва технологиялар агентлиги томонидан давлат космик мониторинги доирасида олинган ва тақдим этилган аэрокосмик суратлар ёки уларнинг қайта ишланган маълумотларини таҳлил қилиб, ўзбошимчалик билан эгалланган ва ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотлар эҳтимоли юқори бўлган ҳудудларни белгилаб, “Shaffof Qurilish” МАТ орқали ҳудудий бўлинмаларга ўрганиб чиқиш учун юборади.

21. Ваколатли орган бир иш куни ичида:

аниқланган ҳолатлар бўйича “Shaffof Qurilish” МАТдан фойдаланган ҳолда, 5-бандда келтирилган асосларга кўра давлат архитектура назоратини ўтказди;

объектни қуриш учун қонунчиликда назарда тутилган рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларнинг мавжудлиги ҳамда қурилиш ишлари шаҳарсозлик тўғрисидаги қонунчиликка мувофиқ тарзда амалга оширилаётганлиги(оширилганлиги)ни аниқлайди;

ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотни қурган шахсга мазкур қурилишнинг ноқонунийлиги ва унинг ҳуқуқий оқибатлари ҳақида батафсил тушунтириш бериб, объектни 15 кун ичида ихтиёрий равишда бартараф этиш тўғрисида ушбу Низомга 3-иловага мувофиқ шаклдаги кўрсатма хати беради ва шу куннинг ўзида тўпланган материалларни планшетдан фойдаланган ҳолда, “Shaffof Qurilish” МАТ орқали ваколатли органга юборади.

22. Ваколатли орган “Shaffof Qurilish” МАТ орқали келиб тушган ҳужжатларни бир иш куни ичида текшириб, аниқланган ҳуқуқбузарликлар юзасидан “E-ma'muriy ish” АТ орқали Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига мувофиқ, маъмурий жазо чорасини қўллаш масаласини кўриб чиқади.

23. Маъмурий жазо қўллаш тўғрисидаги қарор ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотни тасарруф этишга нисбатан автоматик тарзда тақиқ қўйилиши учун “Shaffof Qurilish” МАТ орқали реал вақт режимида Кадастр агентлигининг “UzKAD” ахборот тизимида юборилади.

24. Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотни аниқлаган ваколатли орган 15 кун муддат тугаганидан сўнг, икки иш куни мобайнида ихтиёрий бартараф этилганлигини жойига бориб текширади.

Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоот ихтиёрий бартараф этилган тақдирда, бу ҳақида уни қурган шахс, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи, уни аниқлаган ваколатли орган иштирокида далолатнома тузилади.

Далолатнома ваколатли орган томонидан бир иш куни ичида “Shaffof Qurilish” МАТга юборилади.

Ваколатли орган ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотнинг ихтиёрий бартараф этилганлиги тўғрисида маълумотни мол-мулкка қўйилган тақикни олиб ташлаш учун Кадастр агентлигининг “UzKAD” ахборот тизимида “Shaffof Qurilish” МАТ орқали реал вақт режимида юборади.

25. Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотни қурган шахс уни ўн беш кун муддат ичида ўз ҳисобидан бартараф этиши шарт.

Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотни қурган шахс томонидан ушбу объектга нисбатан мулк ҳуқуқини эътироф этиш тўғрисида судга даъво берилган тақдирда, даъво берилган кундан бошлаб суднинг тегишли қарори кучга киргунга қадар ушбу объектнинг бартараф этилиши вақтинча тўхтатиб турилади.

26. Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотни ихтиёрий равишда бартараф этиш учун берилган 15 кун муддат тугагандан сўнг, ихтиёрий бартараф этилмаган тақдирда, ваколатли орган “Shaffof Qurilish” МАТ орқали Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 212-моддаси учинчи қисмига мувофиқ, бино ва иншоотни бартараф этиш (бузиб ташлаш) тўғрисида даъво аризасини судга киритади.

27. Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотни бартараф этиш тўғрисидаги даъво аризасига ушбу Низомнинг 19-бандида назарда тутилган кўрсатма хати, ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотнинг жойлашув схемаси, бино ва иншоотнинг фотосуратлари (камида тўрт томонидан туширилган) ҳамда процессуал қонунчиликда назарда тутилган бошқа ҳужжатлар илова қилинади.

28. Жарималардан тушадиган маблағлар Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги фаолиятини қўллаб-қувватлаш жамғармасига ўтказилади ҳамда уларнинг 25 фоизгача қисми ваколатли органнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ва ходимларини моддий рағбатлантириш учун ажратилади.

5-боб. Давлат архитектура назоратини амалга оширувчи органларнинг ўзаро ҳамкорлиги

29. Ваколатли орган ўзига юкланган вазифаларни республика ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ва бошқа ташкилотлар билан ўзаро ҳамкорликда амалга оширади.

Республика ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар, мулкдорлар ва мулкдан фойдаланувчилар ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотни аниқлаш ва бартараф этишда ваколатли органга кўмаклашиши шарт.

6-боб. Яқунловчи қоидалар

30. Ушбу Низом талаблари бузилишида айбдор бўлган шахслар қонунчилик ҳужжатларига мувофиқ жавоб берадилар.

Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотларни
аниқлаш ҳамда бартараф этишда давлат архитектура
назоратини амалга ошириш тартиби тўғрисида низомга
1-илова

**Ваколатли орган томонидан ўзбошимчалик билан қурилган бино ва
иншоотларни аниқлаш ҳамда бартараф этиш
СХЕМАСИ**

Субъектлар	Механизм	Муддатлар
Ваколатли орган худудий бўлинмалари	Космик тадқиқотлар ва технологиялар агентлиги томонидан давлат космик мониторинги доирасида олинган ва тақдим этилган аэрокосмик суратлар ёки уларнинг қайта ишланган маълумотларини таҳлил қилиб, ўзбошимчалик билан эгалланган ҳамда ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотлар эҳтимоли юқори бўлган ҳудудларни белгилаб олади.	Доимий
Ваколатли орган худудий бўлинмалари	Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотни қурган шахсга мазкур қурилишнинг ноқонунийлиги ва унинг ҳуқуқий оқибатлари ҳақида батафсил тушунтириш бериб, объектни 15 кун муддатда ихтиёрий равишда бартараф этиш тўғрисида кўрсатма хати беради ва тўпланган материалларни планшетдан фойдаланган ҳолда, “Shaffof Qurilish” МАТ орқали ваколатли органга юборади	1 иш кuni ичида
Ваколатли орган	“Shaffof Qurilish” МАТ орқали келиб тушган ҳужжатларни текшириб, аниқланган ҳуқуқбузарликлар юзасидан “Е-ma’muriy ish” АТ орқали Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига мувофиқ, маъмурий жазо чорасини қўллаш масаласини кўриб чиқади.	1 иш кuni ичида
Ваколатли орган худудий бўлинмалари	Ўзининг кўрсатма хатида берилган 15 кунлик муддат тугаганидан сўнг, бино ва иншоот ихтиёрий бартараф этилганлигини жойига бориб текширади. Бино ва иншоот ихтиёрий бартараф этилган тақдирда, бу ҳақида уни қурган шахс, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи ва ўзи иштирокида далолатнома тузади ва шу куннинг ўзида тўпланган материалларни планшетдан фойдаланган ҳолда, “Shaffof Qurilish” МАТ орқали ваколатли органга юборади.	15 кунлик муддат ўтган кундан кейин 2 иш кuni мобайнида

Ваколатли орган	Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотнинг ихтиёрий бартараф этилганлиги тўғрисида маълумотни ушбу мол-мулкка қўйилган таққини олиб ташлаш учун Кадастр агентлигининг “UzKAD” ахборот тизимига “Shaffof Qurilish” МАТ орқали реал вақт режимида юборади.	Реал вақт режимида
Ваколатли орган	Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоот бартараф этилмаган тақдирда, ваколатли орган “Shaffof Qurilish” МАТ орқали Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 212-моддаси учинчи қисмига мувофиқ қурилган бино ва иншоотни бартараф этиш (бузиб ташлаш) тўғрисидаги даъво аризасини судга киритади.	Ихтиёрий бартараф этилмаган тақдирда

Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотларни
аниқлаш ҳамда бартараф этишда давлат архитектура
назоратини амалга ошириш тартиби тўғрисида низомга
2-илова

Ўзбошимчалик билан қурилган (қурилаётган) бино ва иншоотлар
тўғрисида “Shaffof Qurilish” МАТга хабарнома юбориш
СХЕМАСИ

Субъектлар	Механизм	Муддатлар
Жисмоний ва юридик шахслар, Худудий инспекциялар	Ўзбошимчалик билан қурилган (қурилаётган) бино ва иншоотларни видеотехника воситалари орқали қайд этиб фото-видео материалларни ваколатли органга кўриб чиқиш учун “Огоҳ фуқаро” платформаси орқали юборади. “Shaffof Qurilish” МАТ орқали ўзбошимчалик билан қурилган (қурилаётган) бино ва иншоотлар тўғрисида хабарнома беради.	Ўз хоҳишига кўра Доимий
“Огоҳ фуқаро” платформаси	Мурожаатлар тегишлилигига кўра худудий бўлинмага юборилади.	Автоматик тарзда
“Shaffof Qurilish” МАТ	Хабарнома тегишлилигига кўра худудий бўлинмага автоматик тарзда юборилади	Автоматик тарзда
Ваколатли орган худудий бўлинмалари	Мурожаатлар бўйича ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотлар мавжуд ёки мавжуд эмаслигини аниқлайди.	1 иш куни ичида
Ваколатли орган худудий бўлинмалари	Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотни қурган шахсга мазкур қурилишнинг ноқонунийлиги ва унинг ҳуқуқий оқибатлари ҳақида батафсил тушунтириш бериб, объектни 15 кун муддатда ихтиёрий равишда бартараф этиш тўғрисида кўрсатма хати беради ва тўпланган материалларни планшетдан фойдаланган ҳолда, “Shaffof Qurilish” МАТ орқали ваколатли органга юборади	1 иш куни ичида
Ваколатли орган	“Shaffof Qurilish” МАТ орқали келиб тушган ҳужжатларни текшириб, аниқланган ҳуқуқбузарликлар юзасидан “E-ma’muriy ish” АТ орқали Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига мувофиқ, маъмурий жазо чорасини қўллаш масаласини кўриб чиқади.	1 иш куни ичида

Ваколатли орган худудий бўлинмалари	Ўзининг кўрсатма хатида берилган 15 кунлик муддат тугаганидан сўнг, бино ва иншоот ихтиёрий бартараф этилганлигини жойига бориб текширади. Бино ва иншоот ихтиёрий бартараф этилган тақдирда, бу ҳақида уни қурган шахс, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи ва ўзи иштирокида далолатнома тузади ва шу куннинг ўзида тўпланган материалларни планшетдан фойдаланган ҳолда, “Shaffof Qurilish” MAT орқали ваколатли органга юборади.	15 кунлик муддат ўтган кундан кейин 2 иш куни мобайнида
Ваколатли орган	Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотнинг ихтиёрий бартараф этилганлиги тўғрисида маълумотни ушбу мол-мулкка қўйилган тақиқни олиб ташлаш учун Кадастр агентлигининг “UzKAD” ахборот тизимида “Shaffof Qurilish” MAT орқали реал вақт режимида юборади.	Реал вақт режимида
Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги	Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоот бартараф этилмаган тақдирда ваколатли орган “Shaffof Qurilish” MAT орқали Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 212-моддаси учинчи қисмига мувофиқ қурилган бино ва иншоотни бузиб ташлаш тўғрисидаги даъво аризасини судга киритади.	Ихтиёрий бартараф этилмаган тақдирда

Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотларни
аниқлаш ҳамда бартараф этишда давлат архитектура
назоратини амалга ошириш тартиби тўғрисида низомга
3-илова

**Ўзбошимчалик билан қурилган бино ва иншоотни ихтиёрий равишда
бартараф этиш тўғрисидаги
КЎРСАТМА ХАТИ**

(Ваколатли орган)

Хужжат тузилган сана: _____

20 ____ й. “ ____ ” _____ -сон

Кимга _____

Қурилиш объектининг номи _____

Объектнинг манзили _____

Текширилган кунда бажарилаётган ишлар _____

1	Аниқланди	
2	Берилган кўрсатмалар	
3	Бартараф этиш учун муддат	
4	Бажарилиши ҳақида белгилар	

Ваколатли орган

Ф.И.О.

Вазирлар Маҳкамасининг
2025 йил “28” мартдаги 192 -сон қарорига
2-илова

**Шаҳарсозлик соҳасидаги қонун бузилиши ҳолатларининг олдини олиш
ва ноқонуний қурилмаларни аниқлаш ҳамда бартараф қилишни ташкил
этиш бўйича Республика комиссияси
ТАРКИБИ**

1. А.Ж. Раматов	– Бош вазир ўринбосари, Республика комиссияси раҳбари
2. Ш.С. Хидоятлов	– қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазири, Республика комиссияси раҳбарининг ўринбосари
3. Ж.Ж. Хатамов	– Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ўринбосари, Республика комиссияси раҳбарининг ўринбосари (келишувга кўра)
4. Б.Т. Абдуллаев	– ички ишлар вазири ўринбосари
5. И.И. Норкулов	– иқтисодиёт ва молия вазирининг биринчи ўринбосари
6. А.А. Абдухакимов	– экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазири
7. Ш.Х. Шерматов	– рақамли технологиялар вазири
8. Б.Б. Қудратхўжаев	– фавқулудда вазиятлар вазири
9. Ж.Т. Мирзамахмудов	– энергетика вазири
10. И.Р. Махкамов	– транспорт вазири
11. А.Д. Ташқулов	– адлия вазири
12. М.Э. Эгамбердиев	– Мажбурий ижро бюроси директори (келишувга кўра)*
13. Ф.Ж. Пулатов	– Кадастр агентлиги директори
14. С.Қ. Эшқувватов	– Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида назорат қилиш инспекцияси бошлиғи
15. Б.Қ. Юсупалиев	– Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги кўмитаси раиси
16. Ш.М. Қодиров	– Космик тадқиқотлар ва технологиялар агентлиги директори
17. А.А. Аскарлов	– “Худудий электр тармоқлари” АЖ бошқаруви раиси в.б.
18. М.М. Ходжаев	– “Худудгазтаъминот” АЖ бошқаруви раиси
19. А.Х. Суванкулов	– “Ўзсувтаъминот” АЖ бошқаруви раиси в.б.
20. А.Ш. Исаков	– “Ўзтрансгаз” АЖ бошқаруви раиси
21. Лавозими бўйича	– Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари
22. Т.Н. Алиматов	– Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазири ўринбосари, комиссия котиби*

Изоҳ. Республика комиссияси аъзолари бошқа ишга ўтган тақдирда, унинг таркибига ушбу лавозимга янги тайинланган ёки зиммасига тегишли функцияларни бажариши юкланган шахслар киритилади.

** Магистрал газ ўтказиш қувурлари, юқори қучланишли электр тармоғи, сув ва иссиқлик таъминоти тизимларининг ҳимоя ҳудудларида жойлашган ноқонуний қурилмаларни бузиш билан боғлиқ суд қарорлари ижросини таъминлаш масалалари бўйича Мажбурий ижро бюроси директори М.Э. Эгамбердиев комиссия котиби вазифасини бажаради.*

Вазирлар Маҳкамасининг
2025 йил “ 28 ” мартдаги 192-сон қарорига
3-илова

**Вазирлар Маҳкамасининг ўз кучини йўқотган
деб ҳисобланаётган айрим қарорлари
РЎЙХАТИ**

1. Вазирлар Маҳкамасининг “Якка тартибдаги уй-жой қурилиши тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида” 2006 йил 30 декабрдаги 272-сон қарори.

2. Вазирлар Маҳкамасининг “Қишлоқ жойларда намунавий лойиҳалар асосида “Қишлоқ қурилиш инвест” инжиниринг компанияси иштирокида уй-жойлар қуришни ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида” 2009 йил 26 октябрдаги 280-сон қарорига 2-илованинг 1-банди.

3. Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек баъзиларини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида (Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистонда фермерлик фаолиятини ташкил қилишни янада такомиллаштириш ва уни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2012 йил 22 октябрдаги ПФ–4478-сон Фармони)” 2012 йил 29 декабрдаги 369-сон қарорига 1-илованинг 11-банди.

4. Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни давлат рўйхатидан ўтказиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида” 2014 йил 7 январдаги 1-сон қарори)” 2014 йил 3 июндаги 138-сон қарорига илованинг 10-банди.

5. Вазирлар Маҳкамасининг “Аҳоли пунктларини қуришда шаҳарсозлик ва ер тўғрисидаги қонун ҳужжатларига қатъий риоя этилишини таъминлашга, шунингдек, тадбиркорлик мақсадлари учун ер ажратиш тартибини янада такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” 2017 йил 5 июлдаги 467-сон қарори.

6. Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида (Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ерларни муҳофаза қилиш ва улардан оқилона фойдаланиш борасида назоратни кучайтириш, геодезия ва картография фаолиятини такомиллаштириш, давлат кадастрлари юритишни тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида” 2017 йил 31 майдаги ПФ–5065-сон Фармони ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитаси фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2017 йил 31 майдаги ПК–3024-сон қарори)” 2017 йил 29 августдаги 679-сон қарорига илованинг 9-банди.

7. Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартиришлар киритиш тўғрисида (Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгаларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, қишлоқ хўжалиги экин майдонларидан самарали фойдаланиш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2017 йил 9 октябрдаги ПФ–5199-сон Фармони)” 2017 йил 26 декабрдаги 1021-сон қарорига илованинг 10-банди.

8. Вазирлар Маҳкамасининг “Моддий маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланишга оид айрим норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 30 мартдаги 265-сон қарорига 13-илованинг 7-банди.

9. Вазирлар Маҳкамасининг “Қурилиш соҳасида давлат бошқаруви тизимининг тубдан такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, баъзиларини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида” 2019 йил 14 июндаги 498-сон қарорига 1-илованинг 43-банди.

10. Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек, баъзиларини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида (Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Давлат активларини бошқариш, монополияга қарши курашишни тартибга солиш тизимини ва капитал бозорини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2019 йил 14 январдаги ПФ–5630-сон ва “2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Фаол инвестициялар ва ижтимоий ривожланиш йили”да амалга оширишга оид Давлат дастури тўғрисида” 2019 йил 17 январдаги ПФ–5635-сон фармонлари)” 2020 йил 14 апрелдаги 217-сон қарорига 2-илованинг 42-банди.

11. Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида (Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Жамиятда ижтимоий-маънавий муҳитни соғломлаштириш, маҳалла институтини янада қўллаб-қувватлаш ҳамда оила ва хотин-қизлар билан ишлаш тизимини янги даражага олиб чиқиш чора-тадбирлари тўғрисида” 2020 йил 18 февралдаги ПФ–5938-сон Фармони)” 2020 йил 7 декабрдаги 772-сон қарорига илованинг 6-банди.

12. Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек, баъзиларини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида (Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси қурилиш тармоғини модернизация қилиш, жадал ва инновацион ривожлантиришнинг 2021–2025 йилларга мўлжалланган стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида” 2020 йил 27 ноябрдаги ПФ–6119-сон Фармони)” 2021 йил 8 майдаги 290-сон қарорига илованинг 3-банди.

13. Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартиришлар киритиш тўғрисида (Ўзбекистон Республикасининг “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида” 2021 йил 20 апрелдаги ЎРҚ–682-сон Қонуни)” 2022 йил 4 апрелдаги 153-сон қарорига илованинг 166-банди.

14. Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Туризм ва маданий мерос вазирлиги ҳузуридаги Маданий мерос агентлиги фаолияти ташкил этилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартиришлар киритиш тўғрисида” 2022 йил 22 апрелдаги 209-сон қарорига илованинг 9-банди.

15. Вазирлар Маҳкамасининг “Ер муносабатларида тенглик ва шаффофликни таъминлаш, ерга бўлган ҳуқуқларни ишончли ҳимоя қилиш ва уларни бозор активига айлантириш тизими такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек, баъзиларини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида” 2022 йил 8 июлдаги 375-сон қарорига 1-илованинг 7-банди.

16. Вазирлар Маҳкамасининг “Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида давлат бошқаруви тизими такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида” 2024 йил 24 февралдаги 100-сон қарорига илованинг 11-банди.

Изоҳ. Мазкур илованинг 5-бандида назарда тутилган Ҳукумат қарори 2025 йил 27 июндан бошлаб ўз кучини йўқотган деб ҳисобланади.

